

51%

Ženska mreža Hrvatske

Izvještaj o radu

2024.

Uvod

Ženska mreža Hrvatske osnovana je 1996. godine s ciljem ostvarivanja ženskih ljudskih prava i osnaživanja žena, jačanja ženskog pokreta kroz trajne ili povremene oblike suradnje s drugim organizacijama radi uklanjanja svih oblika diskriminacije žena, nasilja prema ženama i uspostave ravnopravnih odnosa u društvu, kroz zakonodavne i institucionalne intervencije.

Ženska mreža Hrvatske kontinuirano prati donošenje i provedbu javnih politika i propisa kao i rada i procesa odlučivanja tijela javne vlasti i drugih organizacija te pravovremeno reagira na kršenje ljudskih prava žena javnim priopćenjima, organizacijom javnih akcija i kampanja te zagovaranjem pred relevantnim institucijama. Sukladno navedenom, dva ključna programa rada Mreže su program zagovaranja (1) te program osnaživanja (2) organizacija civilnog društva i nevladinih organizacija za preuzimanje aktivne uloge u zagovaranju i obrani ženskih ljudskih prava u prostorima i na područjima na kojima djeluju.

Ženska mreža Hrvatske ima 32 članice – organizacije za prava žena iz svih dijelova Hrvatske koje se bave različitim aspektima zaštite ljudskih prava žena:

Adela - udruga za ženska ljudska prava i razvoj demokracije
Autonomna ženska kuća Zagreb
Centar za ženske studije
Centar za građansku hrabrost – HRABRE SESTRE
Centar za građanske inicijative Poreč
Centar za žene žrtve rata ROSA
Centar za podršku i razvoj civilnog društva „DELFIN“
Centar za društveno-humanistička istraživanja Zadar
Centar za zdravo odrastanje IDEM i ja Mali Lošinj
DEŠA – Dubrovnik
Domine – organizacija za promicanje ženskih prava
Koordinacija ženskih grupa SEKA
Lezbijska grupa Kontra
Mirovna grupa OAZA
Nansen dijalog centar Osijek
Projekt građanske demokratske inicijative Beli Manastir - P.G.D.I.
SDF – ženska inicijativa
Sigurna mjesta
Sofija – udruga za zaštitu i promicanje ljudskih prava
SOS Rijeka - centar za nenasilje i ljudska prava
SOS Virovitica
TARA Ličko Petrovo selo
Udruga Brod
Udruga „HERA“ Križevci – za zaštitu i promicanje ljudskih prava Udruga žena Dalj
Udruga žena Nit, Korenica
Udruga žena Romkinja u Hrvatskoj „Bolja budućnost“
Udruga žena Vukovar
Ženska grupa Donji Lapac
Ženska grupa Split
Ženska pomoć sada – SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja
Ženska sekcija SSSH
Ženska udruga Izvor Tenja

Stranice Ženske mreže Hrvatske s informacijama o aktivnostima:

<https://www.zenska-mreza.hr/>

<https://www.facebook.com/ZenskaMrezaHrvatske>

https://www.instagram.com/zenska_mreza_hrvatske/

https://twitter.com/i/flow/login?redirect_after_login=%2Fzenskamreza%2F

Skupština Ženske mreže Hrvatske 9-11. veljače 2024.

Skupština Ženske mreže Hrvatske održana je 9-11. veljače 2024. godine u Zagrebu, hotel Tomislavov dom, Sljeme.

Na Skupštini su prisustvovala predstavnice članica Centar za zdravo odrastanje Idem i ja Mali Lošinj, HERA Križevci, Centar za ženske studije, CGI Poreč, Domine Split, Ženska grupa Split, Centar za žene žrtve rata, Autonomna ženska kuća Zagreb, SEKA, DELFIN Pakrac, SOS Virovitica, Udruga žena Vukovar, Ženska sekcija SSSH, Centar za građansku hrabrost te predstavnice 3 organizacije od ukupno 4 koje su na Skupštini aplicirale za ulazak u članstvo Ženske mreže Hrvatske: Adela - udruga za ženska ljudska prava i razvoj demokracije, Sigurna mjesta i Sofija – udruga za zaštitu i promicanje ljudskih prava.

U Žensku mrežu Hrvatske su na Skupštini primljene 4 nove članice: Adela - udruga za ženska ljudska prava i razvoj demokracije, Nansen dijalog centar Osijek, Sigurna mjesta i Sofija – udruga za zaštitu i promicanje ljudskih prava.

Na Skupštini su usvojeni opisni i financijski izvještaj Ženske mreže Hrvatske za 2023. godinu te operativni i financijski plan za 2024. godinu.

Planirana je provedba tekućih aktivnosti za naredno razdoblje iz prioritarnih područja zagovaranja – nasilje nad ženama, zagovaranje za radna prava žena i organizacija javne akcije za 8. mart, sekularizam, nadolazeći izbori te prijave na otvorene natječaje.

Zagovaranje za prava žena

Ženska mreža Hrvatske podržava i organizira suradnju i razmjenu iskustava članica te zajedničko zagovaranje za prava žena na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini.

Kontinuirano pratimo donošenje i provedbu javnih politika i propisa kao i rada i procesa odlučivanja tijela javne vlasti i drugih organizacija te pravovremeno reagiramo na kršenje ljudskih prava žena javnim priopćenjima, organizacijom javnih akcija i kampanja te zagovaranjem pred relevantnim institucijama.

Zagovaranje za prava žena na međunarodnoj razini

Ženskoj mreži Hrvatske je 2022. godine odobren konzultativni status pri Ekonomskom i socijalnom vijeću Ujedinjenih Naroda (ECOSOC). Ženska mreža Hrvatske ima zagovarački tim koji kontinuirano radi na zagovaranju na razini UN-a. 2024. godine smo drugi puta prisustvovala Sjednici Komisije UN-a za prava žena (CSW).

Članice smo CSW NGO Foruma te smo i tijekom 2024. godine redovito razmjenjivale informacije s organizacijama iz cijelog svijeta kroz zajedničke online sastanke i mailing listu, zajedno razvijale strategije u vezi naših prijedloga za inkluzivniji postupak i feministički pristup CSW, osobito zaštitu seksualnih i reproduktivnih prava žena za koja smatramo da trebaju biti prioritet na međunarodnoj razini zbog stalnih napada na njihovu zaštitu i ostvarivanje.

Ženska mreža Hrvatske članica je Europskog ženskog lobija, koji također ima ECOSOC konzultativni status te zajedno s drugim članicama Europskog ženskog lobija planiramo zagovaranje na međunarodnoj razini u vezi ciljeva koji su bitni za žene u Europi (primjerice zagovaranje za usvajanje Direktive protiv nasilja nad ženama, dosljednu primjenu Istanbulske Konvencije).

Zagovaranjem Ženske mreže Hrvatske kontinuirano od 2023. godine, uključujući putem sastanaka i razgovora koji su održani tijekom 2024. godine sa predstavnicima i predstavnicama ministarstava i Stalnom misijom Republike Hrvatske pri UN-u, postignut je uspjeh da su prvi puta od 2010. godine (kada je još postojala suradnja s Uredom za ravnopravnost spolova), predstavnice ženskih organizacija uključene u službeni Vladinu delegaciju te su u ožujku 2024. godine kao članice službene Vladine delegacije sudjelovale na Sjednici Komisije UN-a za prava žena.

Sjednica Komisije UN-a za prava žena CSW 68 održana je 11. - 22. ožujka 2024. godine u New Yorku. Sudjelovanje predstavnica ženskih organizacija u službenoj delegaciji Vlade RH na Sjednici predstavlja prekretnicu u suradnji Vlade RH i civilnog društva vezano za ovu temu. 5 predstavnica Ženske mreže Hrvatske uključeno je u službeni delegaciju Vlade RH. Suradnja s Vladom RH i Stalnom misijom RH pri UN-u ostvarena je kroz zajednički sastanak, slanje prijedloga, dogovore i razmjene te zajedničko sudjelovanje na Sjednici Komisije UN-a za prava žena.

Nakon imenovanja u službeni delegaciju (što je posljedica ranijeg lobiranja i dopisa kojima smo predlagale sastanke i suradnju), 14. veljače 2024. održan je sastanak Službene delegacije Vlade RH na Sjednici Komisije UN-a za prava žena. Na sastanku su prisustvovali predstavnice Ženske mreže Hrvatske, Stalni predstavnik RH pri UN-u Ivan Šimonović, predstavnica Stalne Misije, predstavnik Ministarstva vanjskih poslova, državna tajnica i dvoje predstavnika Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike Republike Hrvatske. Na sastanku je dogovoreno zajedničko sudjelovanje na Sjednici u sastavu službene delegacije, raspravljano je o zajedničkom nastupu vezano za teme reforme CSW te primjedbe na završne zaključke. Dogovoren je sastanak uživo u prostoru Stalne misije u New Yorku. 15. veljače 2024. dan nakon sastanka dostavile smo prema dogovoru sa sastanku, Ministarstvu i Stalnoj misiji naše prijedloge primjedbi na „Zero draft“ završnih zaključaka.

11. ožujka 2024. održan je sastanak u Stalnoj misiji RH pri UN-u gdje je dodatno raspravljano o prijedlogu završnih zaključaka, reformama CSW te o mogućnostima daljnje suradnje i organiziranja događaja za narednu godinu – 69. sjednicu Komisije UN-a za prava žena - Peking +30.

Stalni predstavnik i veleposlanik Republike Hrvatske pri Ujedinjenim narodima Ivan Šimonović, u svom govoru za vrijeme plenarne sjednice 68. Sjednice Komisije UN-a za prava žena, istaknuo je upravo važnost suradnje s civilnim društvom, referirajući se na našu suradnju te podržao prijedloge za reformu Komisije kako bi više uključivala civilno društvo te bila više orijentirana na implementaciju Pekinške platforme, što predstavlja važan dio naših zagovaračkih zahtjeva koje smo predstavile Stalnom predstavništvu putem sastanaka i dopisa.

13. ožujka 2024. predstavnica Ženske mreže Hrvatske je sudjelovala na sastanku NGO-a iz EU koji je organizirala EU delegacija s povjerenicom Helenom Dalli. Na sastanku je sudjelovala po jedna predstavnica iz svake EU zemlje, pozvana od službene delegacije.

Nakon sastanka izradile smo i dostavile prema dogovoru predstavnicima Ministarstva i Stalne misije primjedbe na kasniju verziju dokumenta (naše dopunjene prijedloge) Rev 1.

14. Ožujka 2024. u Uredu Delegacije EU pri UN-u 5 predstavnica ŽMH sudjelovalo je u New Yorku na EWL događaju (side event) na CSW68 o feminističkoj seksualnoj edukaciji kao oruđu osnaživanja žena i djevojčica. Predstavnice Ženske mreže Hrvatske sudjelovale su na događaju kao članice Europskog ženskog lobija za Hrvatsku te prezentirale na temu važnosti seksualne edukacije za suzbijanje nasilja nad ženama, osvrt na situaciju u Hrvatskoj. Zajednički stavovi vezano za ovu temu prezentirani su od strane EWL-a i članica iz EU.

Nakon održavanja Sjednice, nastavljena je komunikacija s organizacijama iz drugih zemalja kroz NGO CSW Forum te Europski ženski lobi, prije svega sada vezano za narednu sjednicu CSW 69, odnosno Peking +30. Nastavljena je komunikacija sa Stalnom misijom i planiranje buduće suradnje.

Podrška Izvješću Posebne izjaviteljice UN-a za nasilje nad ženama Reem Asalem na temu prostitucije i nasilja protiv žena i djevojčica

Ženska mreža Hrvatske uputila je 17. lipnja 2024. dopis Vladi RH i Stalnoj misiji RH pri UN-u vezano za Izvješće Posebne izjaviteljice UN-a za nasilje nad ženama Reem Asalem na temu prostitucije i nasilja protiv žena i djevojčica (A/HRC/56/48), pozivajući ih da u potpunosti podrže Izvješće.

Zagovaranje za prava žena na razini Europske unije

Zagovaranje za zakonski okvir suzbijanja rodno uvjetovanog nasilja na razini Europske unije

Prijedlog Direktive Europskog Parlamenta i Vijeća o suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u obitelji

Ženska mreža Hrvatske, kao članica Europskog ženskog lobija kontinuirano je radila na zagovaranju za usvajanje zakonski okvir suzbijanja rodno uvjetovanog nasilja na razini Europske unije.

Proteklu godinu obilježio je zagovarački uspjeh ženskih organizacija iz Europske unije – prvenstveno Europskog ženskog lobija i nacionalnih mreža članica Lobija, uključujući Žensku mrežu Hrvatske.

Usvojena je prva Direktiva o suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u obitelji za čije usvajanje smo se aktivno zalagale. Direktiva označava ključan korak u zaštiti žena i djevojčica od rodno utemeljenog nasilja u svim sferama života, uključujući i Internet. Sve žene i djevojčice imaju sada jednaka minimalna prava na zaštitu od nasilja bez obzira na to gdje žive u Europskoj uniji.

Zagovaranje za usvajanje Direktive bilo je kompleksno i rezultat nije bio siguran do samog kraja. U travnju 2024. godine pojavila se inicijativa zastupnika Europskog parlamenta iz Njemačke i Francuske (iz političkih stranaka koje su inače podržavale Direktivu) sada za usvajanje amandmana vezano za članak o silovanju (koji su ženske organizacije podržavale, ali koji u tom trenutku zakonodavnog procesa više nije bilo moguće usvojiti). Izglasavanje te inicijative u Europskom parlamentu zaustavilo bi zakonodavni proces i vratilo ga na sam početak. Direktiva ne bi bila izglasana. Prethodni dogovor koji je već postignut u Europskom parlamentu bi bio odbačen, a izglasavanje Direktive bi bilo zaustavljeno na neodređeno vrijeme.

Nakon razmjene informacija i dogovora na skupštini Europskog ženskog lobija u Bukureštu 18-21. travnja 2024., Ženska mreža Hrvatske je odmah počela kontaktirati hrvatske zastupnice i zastupnike u Europskom parlamentu telefonskim putem kako bismo im objasnile situaciju te smo uoči Plenarne sjednice poslale službene dopise i zatražile od zastupnica i zastupnika Europskog

parlamenta iz Hrvatske da glasaju za usvajanje Direktive o suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u obitelji odmah. Uspješno uspostavljenom komunikacijom sa zastupnicama i zastupnicima uspjele smo ih na vrijeme informirati o opasnostima navedene inicijative i osigurati podršku većine zastupnika i zastupnica u korist Direktive (pozitivne odgovore dobile smo i prije glasanja i zahvale za informacije od zastupnika iz S&D grupacije (SDP) i EPP grupacije (HDZ) koji čine većinu zastupnika i zastupnica u Europskom parlamentu).

Za Direktivu je u Europskom parlamentu glasalo ukupno 522 zastupnice i zastupnika među kojima i zastupnici SDP-a i HDZ-a. Među 72 suzdržanih bili su Mislav Kolakušić i Ivan Vilibor Sinčić, a samo 27 zastupnika izjasnilo se protiv Direktive, među kojima i Ladislav Ilčić.

Ženska mreža Hrvatske je nakon usvajanja Direktive objavila izjavu za javnost u kojoj smo iznijele rezultate glasanja zastupnica i zastupnika iz Hrvatske za Direktivu. U svjetlu nadolazećih izbora za Europski parlament skrenule smo pozornost javnosti koji zastupnici nisu dali podršku zaštiti žena i djevojčica od nasilja na razini Europske unije. Nadalje, naglasile smo da Direktiva postavlja ključne obveze za sve države članice EU-a da poštuju svoje pravne obveze i politike za zaustavljanje nasilja nad ženama. Sve države članice imaju obvezu u roku od 3 godine uskladiti svoje zakonodavstvo sa Direktivom.

Pozivale smo novu Vladu RH da im nakon formiranja jedan od prvih koraka bude potpuno usklađivanje zakonodavstva sa novom Direktivom i donošenje sveobuhvatnih zakona i strategija protiv nasilja nad ženama. Ženska mreža Hrvatske traži donošenje Zakona protiv svih oblika nasilja nad ženama, uključujući femicid, koji bi nasilje nad ženama u potpunosti izmjestio iz prekršajne u kaznenu sferu te donošenje Nacionalne strategije protiv svih oblika nasilja nad ženama.

Dopis Vladi RH sa zahtjevom za ravnopravnu zastupljenost žena i muškaraca u kolegiju europskih povjerenika

Nakon što smo uputile Manifesto Europskog ženskog lobija sa zahtjevima koji se odnose na prava žena na EU razini kandidatkinjama i kandidatima za zastupnike Europskom parlamentu, u ovom izvještajnom razdoblju, uputile smo dopis Vladi RH kojim smo zatražile ravnopravnu zastupljenost žena i muškaraca u kolegiju europskih povjerenika te da Povjerenik Europske komisije za ravnopravnost zaštiti prava žena u mandatu EU-a 2024.-2029.

Zatražile smo od Vlade RH da:

- Imenuje i ženu i muškarca kao povjerenike u 2024., čime bi se imenovanom predsjedniku Europske komisije omogućilo da izabere svoj tim čime bi se osigurala jednaka zastupljenost žena i muškaraca u kolegiju;
- Osigura imenovanje povjerenika za ravnopravnost s portfeljem koji uključuje prava žena i ravnopravnost spolova;
- Podrži uspostavu službene konfiguracije Vijeća EU-a o pravima žena i ravnopravnosti spolova;
- Podrži obnovu Strategije ravnopravnosti spolova 2020.-2025. i uključivanje namjenskog proračuna za ovu strategiju;
- Nakon pristupanja EU Istanbulskoj konvenciji, podrži imenovanje EU koordinatora za zaustavljanje svih oblika nasilja nad ženama, koji osigurava koherentnost u provedbi različitih zakonodavnih instrumenata (Istanbulska konvencija, Direktiva o nasilju nad ženama, Direktiva o pravima žrtava, Direktiva o trgovini ljudima itd.).

Izvješće o kibernetičkom nasilju nad ženama Europskog ženskog lobija

Europski ženski lobi izradio je Izvješće o kibernetičkom nasilju nad ženama. Ženska mreža Hrvatske kao članica Europskog ženskog lobija prevela je tekst Izvješća na hrvatski jezik te smo ga objavile na svojim stranicama.

Prema izvješću Agencije za temeljna prava u Europskoj Uniji iz 2023.godine koje se odnosi na mržnju u objavama na društvenim mrežama, žene se više suočavaju s uznemiravanjem na internetu od bilo koje druge ciljne skupine.

Preporuke Europskog ženskog lobija za države članice:

1. Uskladiti nacionalne definicije kibernetičkog nasilja nad ženama s rodno osjetljivim definicijama EU-a;
2. Redovito prikupljati kvalitetne podatke o kibernetičkom nasilju nad ženama;
3. Dosljedno provoditi Istanbulsku konvenciju;
4. Ojačati prevenciju;
5. Kriminalizirati kibernetičko nasilje nad ženama u skladu s Direktivom o suzbijanju nasilja nad ženama;
6. Učinkovito nadzirati i provoditi usklađenost s Aktom o digitalnim uslugama;
7. Urediti kroz zakone odgovornost počinitelja i tehnološkog sektora za kibernetičko nasilje;
8. Poboljšati pristup žrtava pravnim lijekovima;
9. Osigurati pružanje specijaliziranih usluga podrške.

Zagovaranje za suzbijanje nasilja nad ženama na nacionalnoj razini

Ženska mreža Hrvatske u suradnji s drugim ženskim organizacijama, inicijativama, aktivistkinjama i političarkama prepoznala je tri ključna momenta za unapređenje politike sprečavanja i borbe protiv nasilja nad ženama, a time i obiteljskog nasilja koji je dio nasilja nad ženama: 1) jasnije zakonsko i političko definiranje femicida, 2) donošenje sveobuhvatne nacionalne strategije koja se bavi svim oblicima nasilja nad ženama, 3) donošenje zakona za suzbijanje svih oblika rodno uvjetovanog nasilja, uključujući femicid, a kojim će se izmjestiti nasilje nad ženama u potpunosti iz prekršajne u kaznenu sferu.

Nakon zagovaračkog uspjeha i uvrštavanja definicije novog kaznenog djela teškog ubojstva ženske osobe (femicida) i rodno utemeljenog nasilja u Kazneni zakon, Ženska mreža Hrvatske nastavila je u 2024. godini raditi na zagovaranju za sustavan pristup nasilju nad ženama i primjenu preporuka GREVIO odbora te smo organizirale niz zagovaračkih aktivnosti u suradnji sa članicama i drugim ženskim organizacijama i inicijativama. Na zajedničkim sastancima sa članicama te drugim ženskim organizacijama i inicijativama tijekom 2024. godine definirale smo zajedničke zahtjeve i planirale aktivnosti.

Od 15. srpnja 2024. Ženska mreža Hrvatske provodi projekt „Aktivno prema strateškom pristupu protiv nasilja nad ženama“ podržan od strane Mediteranskog ženskog fonda koji uključuje zagovaračke aktivnosti prvenstveno usmjerene na usvajanje strateškog pristupa nasilju nad ženama kroz zakone, politike i praksu – zagovaranje za usvajanje zakona protiv svih oblika nasilja nad ženama, strategije, zagovaranje za provedbu GREVIO preporuka. Projekt završava 15. srpnja 2026.godine.

Konferencija za medije i zahtjevi Vladi RH vezano za pitanja institucionalnog nasilja nad ženama i postupanja institucija u postupcima dodjele roditeljske skrbi

29. siječnja 2024. Ženska mreža Hrvatske u suradnji s drugim ženskim organizacijama i inicijativama organizirala je konferenciju za medije na kojoj smo govorile o problemu institucionalnog nasilja koje se vrši nad ženama i djecom kroz dugotrajne postupke dodjele skrbništva i o problemu mizoginije u hrvatskim institucijama. Ženske organizacije zatražile su na konferenciji sustavne promjene kroz zakone i praksu.

Povod za konferenciju je bio slučaj Severine Vučković i diskriminativna izjava predsjednika Vrhovnog suda. Za vrijeme konferencije istaknule smo svoje zahtjeve vezano za izmjene zakona i praksi oko rješavanja pitanja roditeljske skrbi.

Na konferenciji za medije istaknule smo da iskustva organizacija u direktnom radu sa ženama potvrđuju da je situacija u kojoj se našla Severina Vučković i skandalozna izjava predsjednika Vrhovnog suda gotovo pravilo u postupanju zaposlenih u institucijama i brojnih odgovornih kroz sustav.

Zatražile smo od nadležnih institucija:

1. od Vlade RH i Hrvatskog sabora da :

- postojeći Obiteljski zakon izmijeniti iz temelja, a u skladu s preporukama GREVIO odbora i da se provede uvođenje potpuno novog pristupa za žrtve nasilja, ukidanje obaveznog savjetovanja za žrtve nasilja, prepoznavanje djece svjedoka kao žrtava nasilja, uvođenje mjera koje osiguravaju stvarnu hitnost postupka, osiguravanje razmjene informacija između kaznenih i obiteljskih postupaka;
- zakonom definiraju jasne procedure za vještačenja za obiteljske sudske postupke i standardne postupke i testove koji se mogu koristiti te uvođenje obveze za vještake da u izvješću jasno navedu ograničenja procjena i testova koje su koristili za pojedini postupak;
- propišu obvezne edukacije vještaka koja uključuje znanja o rodno uvjetovanom nasilju nad ženama i učincima tog nasilja na djecu.

2. od Ministarstva pravosuđa i uprave:

- osnivanje radne skupine u suradnji s Ministarstvom rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike koja će razraditi način praćenja obiteljskopравnih sudskih postupaka u vezi roditeljske skrbi;
- uvođenje obaveznih edukacija za suce obiteljskih odjela i sudce koji sude predmete vezane uz rodno utemeljeno nasilje, osmišljenih u suradnji sa ženskim organizacijama, koje će se provoditi na dvije razine – inicijalnoj (prije početka rada) i cjeloživotnoj razini u skladu s preporukama GREVIO odbora; hitno donošenje potrebnih provedbenih propisa i započinjanje takvih edukacija;
- evaluaciju rada i učinka obiteljskih odjela pri sudovima te u skladu s evaluacijom unapređenje njihovog rada;

3. od Ministra pravosuđa i uprave da pokrene stegovni postupak protiv predsjednika Vrhovnog suda Radovana Dobronića zbog povrede ugleda suda i sudačke dužnosti diskriminativnim mizoginim izjavama vezano za slučaj Severine Vučković.

Zagovaranje za standardizaciju i financiranje savjetovališta i skloništa za žene koje su preživjele rodno uvjetovano nasilje

Sukladno problemima koje su iznijele članice na Skupštini Ženske mreže Hrvatske koja je održana 9-11. veljače 2024. u Zagrebu, Ženska mreža Hrvatske provela je zagovaračke sastanke i aktivnosti tijekom 2024. godine s ciljem zagovaranja financijske održivosti savjetovališta i skloništa za žene žrtve nasilja te usvajanja nužnih izmjena vezano za standardizaciju koje bi se odnosile specifično na organizacije koje izvaninstitucionalno pružaju usluge savjetovališta i skloništa za žene žrtve nasilja.

Ženska mreža Hrvatske zajedno sa svojim članicama i drugim ženskim organizacijama koje izravno pružaju direktnu pomoć i podršku ženama putem savjetovališta i skloništa za žene žrtve nasilja:

Dominama - organizacijom za promicanje ženskih prava, Nit Korenica, Centar za zdravo odrastanje „Idem i ja“, SOS Rijeka, HERA Križevci, CESI – Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje, Ženska grupa Karlovac „Korak“, uputila je molbu za sastanak Ministarstvu rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike u veljači 2024. godine.

Prije sastanaka u Ministarstvu 29. veljače 2024. organizirale smo online sastanak putem ZOOM platforme na kojem smo definirale zahtjeve vezano za standardizaciju i financiranje savjetovašta i skloništa za žene koje su preživjele rodno uvjetovano nasilje.

Na sastanku su sudjelovale Mirjana Kučer, Domine Split, Petra Sinovčić, Domine Split, Bojana Genov, Idem i ja Mali Lošinj, Marina Švagelj Jažić, HERA Križevci, Sanja Batinjan, HERA Križevci, Marijana Nahod, Nit Korenica, Dragnina Mandić – Jakšić, KORAK Karlovac, Sandra Turkanović, SOS Rijeka, Iva Čatipović, SOS Rijeka, Iva Davorija, SOS Rijeka, Lana Kučer, CESI, Vendi Keserica Tomičić, CESI i Sanja Juras, Ženska mreža Hrvatske.

Na sastanku je Planirano je sudjelovanje ženskih organizacija na sastanku u Ministarstvu rada i mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike i definirani su zahtjevi za izmjenama vezano za standardizaciju koje se odnose specifično na organizacije koje izvaninstitucionalno pružaju usluge savjetovašta i skloništa za žene žrtve nasilja koji su predstavljeni i predani državnoj tajnici na sastanku.

Ministarstvu smo se odlučile obratiti u kontekstu otvorenog javnog savjetovanja o Pravilniku o izmjenama i dopunama Pravilnika o mjerilima za pružanje socijalnih usluga te potrebe za izmjenama koje bi se odnosile specifično na organizacije koje izvaninstitucionalno pružaju usluge savjetovašta i skloništa za žene žrtve nasilja.

Rad ženskih organizacija koje izvaninstitucionalno pružaju usluge savjetovašta i skloništa za žene žrtve nasilja uvelike je otežan ako ne i praktički onemogućen već osnovnim konceptom propisivanja jednakih standarda za organizacije koje izvaninstitucionalno pružaju socijalne usluge i institucije koje su financirane iz državnog proračuna te raspolažu značajno većim ljudskim, prostornim i financijskim kapacitetima.

Prilikom provedbe odnosno tumačenja postojećeg Pravilnika u praksi od ženskih organizacija se traže izrazito visoki standardi u pogledu prostora (svjetlost, grijanje, pristup za osobe s invaliditetom, dupli ulaz i izlaz za skloništa, vešeraj, gromobran, vatrodojava...), dok istovremeno ne postoje posebno osigurana sredstva u državnom proračunu za financiranje takvih zahtjeva te su ženske organizacije koje nemaju osigurana ni dostatna sredstva za pružanje postojećih usluga, prisiljene same pronalaziti rješenja za financiranje tih zahtjeva što je za većinu nemoguće. Također, slična je situacija i vezano za propisan broj i profil stručnih radnika, što uz probleme financiranja, dodatno predstavlja i problem za organizacije iz manjih mjesta.

Nadalje, ženske organizacije koje izvaninstitucionalno pružaju usluge savjetovašta i skloništa za žene žrtve nasilja ne pružaju sve usluge koje su obuhvaćene Pravilnikom, dok s druge strane pružaju veći broj drugih usluga koje nisu navedene (emocionalna podrška, pravno savjetovanje, pratnja na sud, komunikacija s institucijama, pisanje projekata, pomoć pri prikupljanju dokumentacije, stambenom zbrinjavanju i sl.). Za određene usluge je ograničeno koliko puta smiju biti pružene (npr. savjetovanje iz čl. 37), pa čak i psihosocijalno savjetovanje (čl. 39) što je protivno Istanbulskoj konvenciji i Direktivi o pravima žrtava prema kojima žrtve imaju pravo na usluge službi za potporu u neograničenom trajanju.

Pravilnik vezano za osobe zaposlene kod pružatelja usluga stavlja naglasak pretežno na struku zaposlenih osoba i stručna osposobljavanja, dok se kod savjetovašta i skloništa za žene žrtve

nasilja zbog specifičnosti problema fokus treba prebaciti na iskustvo i posebne edukacije (za koje je potrebno propisati i standarde i osigurati financiranje).

Dakle, Pravilnik potpuno je neprilagođen za specifičnosti izvaninstitucionalnog pružanja usluga savjetovališta i skloništa za žene žrtve rodno uvjetovanog nasilja i počiva na pogrešnim postavkama. Dodatne probleme predstavlja njegovo tumačenje u praksi kojim se nameću standardi koje ženske organizacije nisu u mogućnosti ispuniti zbog specifičnosti njihove situacije odnosno zbog nedostatka osiguranih financijskih sredstava za njihovo ispunjenje.

Nadalje, Ministarstvo traži od ženskih organizacija koje izvaninstitucionalno pružaju usluge savjetovališta i skloništa, osobne podatke korisnica - žena žrtava rodno uvjetovanog nasilja, što je protivno principu povjerljivosti na kojem se temelji rad ženskih organizacija te protivno preporukama GREVIO odbora.

Sastanak ženskih organizacija s predstavnicama Ministarstva održan je 4. ožujka 2024. Na sastanku je sudjelovala državna tajnica Margareta Mađerić i predstavnice i predstavnici Ministarstva te predstavnice ženskih organizacija: Sanja Juras, Ženska mreža Hrvatske, Sandra Turkanović, SOS Rijeka, Marina Švagelj Jažić, HERA Križevci, Lana Kučer, CESI, Mirjana Duduković, KORAK Karlovac, Mirjana Kučer, Domine, Petra Sinovčić, Domine, Sanja Batinjan, HERA Križevci, Vendi Keserica Tomičić, CESI. Predani su zajednički zahtjevi Ženske mreže Hrvatske i drugih organizacija za prava žena.

Zahtjevi predani Ministarstvu:

1. Osnivanje radne skupine pri Ministarstvu koja će se sastojati od predstavnika i predstavnica relevantnih institucija i predstavnika lokalne i regionalne samouprave i predstavnica ženskih organizacija iz svih dijelova Hrvatske, a koja će izraditi prijedlog novog posebnog Pravilnika za standardizaciju izvaninstitucionalnog pružanja usluga savjetovališta i skloništa za žene žrtve rodno uvjetovanog nasilja u skladu s preporukama GREVIO odbora (osobito preporukom §154),
2. Ista radna skupina će imati zadatak identificirati najbolji održivi model financiranja za savjetovališta i skloništa za žene žrtve rodno uvjetovanog nasilja u koji će uključivati i financiranje od strane jedinica lokalne i regionalne samouprave skladu s preporukama GREVIO odbora a koji će se nakon toga i uvesti. Takav novi model financiranja Savjetovališta i Skloništa morao bi osigurati da se sredstva za rad istih značajno povećaju, da se ista raspodjeljuju u skladu s načelima pravovremenosti, dugoročnosti i održivosti usluga i to kroz jedinstven, višegodišnji natječaj;
3. Zaštita osobnih podataka i poštivanje povjerljivosti rada ženskih organizacija koje izvaninstitucionalno pružaju uslugu savjetovališta i skloništa za žene žrtve rodno uvjetovanog nasilja na način da ih se ne traži dostava osobnih podataka korisnica. Rad izvaninstitucionalnih pružateljica usluga savjetovališta i skloništa za žene žrtve rodno uvjetovanog nasilja potrebno je procjenjivati na temelju osigurane dostupnosti usluge a ne broja ili osobnih podataka korisnica;
4. Uspostavljanje redovite i kontinuirane suradnje Ministarstva i jedinica lokalne i regionalne samouprave sa izvaninstitucionalnim ženskih organizacija koje izvaninstitucionalno pružaju uslugu savjetovališta i skloništa za žene žrtve rodno uvjetovanog nasilja u obliku mjesečnih sastanaka u cilju razmjene iskustava i unapređenja sustava pomoći i podrške ženama žrtvama nasilja.

Na sastanku su predstavljeni zahtjevi ženskih organizacija, dogovorena je daljnja suradnja s Ministarstvom vezano za ovu temu i sljedeći sastanak.

Nakon sastanka, nastavljena je komunikacija s Ministarstvom rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike i suradničkim organizacijama – članicama Ženske mreže Hrvatske i drugim ženskim organizacijama vezano za organizaciju sastanka i dopune zahtjeva te je dogovoren novi sastanak za srpanj 2024.

Uz temeljne zahtjeve koji su već predani Ministarstvu, također su dogovoreni i zahtjevi vezano za natječaj Ministarstva za savjetovališta i skloništa i povjerljivost podataka korisnica savjetovališta i skloništa specifično vezano uz REKOSS sustav na inicijativu naših članica udruge Domine iz Splita.

Na sastanku koji je održan 18. srpnja 2024. s državnom tajnicom i predstavnicima Ministarstva dobivene su informacije vezano za REKOSS sustav, te o predstojećim izmjenama Zakona o socijalnoj skrbi i Pravilnika te su ponovo istaknuti temeljni zahtjevi.

Nakon sastanka u Ministarstvu održan je sastanak ženskih organizacija 30. srpnja 2024. godine na kojem smo definirale zajedničke zahtjeve za izmjene Zakona o socijalnoj skrbi te su zahtjevi upućeni Ministarstvu. Sastanku su prisustvovala: Sandra Turkanović, SOS Rijeka, Marina Švagelj Jažić, HERA Križevci, Lana Kučer, CESI, Mirjana Duduković, KORAK Karlovac, Bojana Genov, Centar za zdravo odrastanje „Idem i ja“ Mali Lošinj, Mirjana Kučer, Domine, Sanja Batinjan, HERA Križevci, Vendi Keserica Tomičić, CESI.

Prijedlozi izmjena upućeni Ministarstvu:

1.) Vezano uz uslugu psihosocijalnog tretmana radi prevencije nasilničkog ponašanja
Tražimo brisanje čl. 89. st. 3. te čl. 90. st. 2. koji prema iskustvima organizacija koje pružaju podršku ženama žrtvama nasilja u praksi dovode do izjednačavanja žrtve i nasilnika te do toga da se od žrtve traži da surađuje sa nasilnikom.

2.) Vezano uz pružanje socijalnih usluga od strane ženskih organizacija
Trenutni Zakon o socijalnoj skrbi i Pravilnik nisu osjetljivi za specifičnosti izvaninstitucionalnog pružanja usluga savjetovališta i skloništa za žene žrtve rodno uvjetovanog nasilja i počivaju na pogrešnim postavkama.

Ženske organizacije kao izvaninstitucionalni pružatelji socijalnih usluga ne pružaju iste usluge kao institucionalni pružatelji, pružaju određena usluge koje Zakon ne prepoznaje te ih pružaju u opsegu i trajanju različitom od institucionalnih pružatelja usluga.

Dodatne probleme predstavljaju njihovo tumačenje u praksi kojim se nameću standardi koje ženske organizacije nisu u mogućnosti ispuniti zbog specifičnosti njihove situacije odnosno zbog nedostatka osiguranih financijskih sredstava za njihovo ispunjenje.

Tražimo da kroz Zakon bude prepoznato i definirano da udruge kao izvaninstitucionalni pružatelji socijalnih usluga ne pružaju iste usluge kao institucionalni pružatelji, da pružaju socijalne usluge koje Zakon ne prepoznaje, da ih pružaju u opsegu i trajanju različitom od institucionalnih pružatelja usluga.

Smatramo da je potrebno Zakonom propisati donošenje posebnog pravilnika kojim će se urediti mjerila za izvaninstitucionalne pružatelje socijalnih usluga.

U tu svrhu predlažemo da se u članak 163. doda:

„Mjerila za pružanje socijalnih usluga posebno se uređuju za udruge, (vjerske zajednice i druge pravne osobe).

Ministar će posebnim pravilnikom urediti mjerila za pružanje usluga za udruge (vjerske zajednice i druge pravne osobe).“

Zagovaranje za usvajanje Zakona protiv nasilja nad ženama koji bi izmjestio nasilje nad ženama iz prekršajne u kaznenu sferu

Zagovaranje za usvajanje Zakona protiv nasilja nad ženama koji bi izmjestio nasilje nad ženama iz prekršajne u kaznenu sferu jedan je od ključnih zahtjeva vezano za suzbijanje nasilja nad ženama koji je definirala Ženska mreža zajedno s drugim ženskim organizacijama i inicijativama.

Ženska mreža Hrvatske zajedno sa članicama HERA Križevci, Udruga žena Vukovar, Domine Split, Centar za zdravo odrastanje Idem i ja Mali Lošinj i Centrom za Ženske studije u 2024. godini provodi projekt u sklopu podrške Europskog ženskog lobija svojim članicama „Nasilje protiv žena = kazneno djelo“.

Projekt uključuje provedbu ankete među organizacijama koje rade direktno sa ženama žrtvama nasilja, održavanje 5 fokus grupa sa ključnim dionicima koji rade sa ženama žrtvama nasilja u 5 gradova – Zagreb, Split, Križevci, Vukovar, Mali Lošinj, izradu zaključaka na temelju ankete i fokus grupa i njihovu prezentaciju na javnom događaju – okruglom stolu.

29. srpnja 2024. godine održan je sastanak na kojem je planirana provedba projekta i definirani ključni problemi vezano za sankcioniranje nasilja nad ženama u svrhu izrade pitanja za anketu za organizacije koje direktno pružaju pomoć i podršku ženama. Na sastanku su sudjelovale: Dorotea Šušak, Centar za ženske studije, Mirjana Kučer, Domine Split, Bojana Genov, Centar za zdravo odrastanje Idem i ja, Marina Švagelj Jažić, Hera Križevci.

Provedena je anketa među organizacijama koje rade direktno sa ženama žrtvama nasilja s ciljem stjecanja boljeg uvida u problematiku prekršajnog, odnosno kaznenog sankcioniranja nasilja nad ženama u Hrvatskoj.

Održan je sastanak 16. lipnja na kojem su dogovoreni detalji organiziranja fokus grupa, definirana pitanja, te je planiran javni događaj – okrugli stol u Hrvatskom saboru. Na sastanku su sudjelovale Mirjana Kučer, Domine Split, Sanja Batinjan, HERA Križevci, Bojana Genov, Centar za zdravo odrastanje Idem i ja Mali Lošinj, Mirjana Mizdrak Mišanović, Udruga žena Vukovar, Sanja Juras, Ženska mreža Hrvatske.

Okrugli stol „Sankcioniranje nasilja nad ženama – zakonska rješenja i praksa“ u Hrvatskom saboru

Dogovoreno je održavanje okruglog stola u Hrvatskom saboru 19. studenoga 2024. godine u suradnji s Uredom potpredsjednice Hrvatskog sabora Sabine Glasovac. Na okrugli stol su pozvani svi klubovi zastupnika u Hrvatskome saboru, predstavnici Vlade Republike Hrvatske, organizacije koje pružaju direktnu pomoć i podršku ženama žrtvama nasilja, te stručnjakinje iz akademske zajednice. Govornice na okruglom stolu: Sanja Juras, koordinatorica Ženske mreže Hrvatske, Dorotea Šušak, izvršna direktorica Centra za ženske studije, prof. dr. sc. Maja Munivrana s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, izv. prof. dr. sc. Barbara Herceg s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Osijeku, Marina Švagelj Jažić, predsjednica udruge „Hera“ Križevci, Sandra Turkanović, predstavница udruge SOS Rijeka te će se putem video linka priključiti Irene Rosales, viša savjetnica za politiku iz European Women's Lobbyja i prof. dr. sc. Snježana Vasiljević s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Okrugli stol će moderirati Sabina Glasovac, potpredsjednica Hrvatskog sabora.

Radna skupina – sankcioniranje nasilja nad ženama

Ženska mreža Hrvatske osnovala je neformalnu radnu skupinu sastavljenu od stručnjakinja iz organizacija za prava žena i akademske zajednice, a koja se bavi razmatranjem zakonskih rješenja

vezano za sankcioniranje nasilja nad ženama - razgraničenje prekršajnog i kaznenog sankcioniranja, mogućnosti premještanja nasilja u obitelji iz prekršajne domene u isključivo područje kaznenog prava, kakva rješenja postoje u drugim zemljama. Cilj je radne skupine izraditi smjernice za donošenje novog Zakona protiv svih oblika nasilja nad ženama.

Inicijalni sastanak radne skupine održan je 24. lipnja 2024. godine. Na sastanku su sudjelovale Iva Čatipović, SOS Rijeka, Mirjana Kučer, Domine, Marina Švagelj Jažić, HERA Križevci, Sandra Turkanović, SOS Rijeka, Lana Kučer, Domine, Maja Munivrana, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Snježana Vasiljević, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

Akcija „Prestanite štititi silovatelje“ na Nacionalni dan borbe protiv nasilja nad ženama u 17 gradova

Vidljivost naših zagovaračkih akcija u 2024. godini je bila velika. Kako bismo postigle veliku vidljivost i stavile pritisak na institucije vezano za postupanje institucija u konkretnim slučajevima i naše zahtjeve koji se tiču usvajanja strateškog pristupa nasilju nad ženama organizirale smo javne akcije u suradnji s drugim ženskim organizacijama i inicijativama te u gradovima diljem Hrvatske.

Zajedno sa drugim ženskim organizacijama i inicijativama organizirale smo povodom Nacionalnog dana borbe protiv nasilja nad ženama 20. rujna 2024. javnu akciju „Prestanite štititi silovatelje“ u 17 gradova i mjesta diljem Hrvatske (akciju Dugi ženski marš u Osijeku je organizirala naša članica udruga Adela 22. rujna, a akcije u Karlovcu u Dugoj Resi KORAK Karlovac 23. rujna). Na javnoj akciji je sudjelovalo više od 40 različitih organizacija i inicijativa. Akciji su se pridružile žene sa svojim samostalnim akcijama i izlascima na ulice s porukom „Prestanite štititi silovatelje“ kako bi iskazale solidarnost sa ženama Osijeka i ukazale na problem nasilja nad ženama na koji država nema adekvatan odgovor.

Osvrnule smo se na aktualan slučaj - u osječkoj bolnici radio je liječnik optužen za silovanje pacijentice dok se vodio kazneni postupak protiv njega i više od pola godine nakon prvostupajnske presude. Uklonjen je iz bolnice tek nakon medijskog pritiska uslijed reakcija ženskih organizacija iz Osijeka i nove prijave za napad na još jednu ženu.

Naglasile smo da ovaj slučaj nije izoliran, već odražava dublje probleme unutar sustava – institucionalno nasilje nad ženama koje ih dodatno zastrašuje i ponižava u trenucima kada im je potrebna liječnička pomoć. Žene su primorane povjeravati svoje zdravlje i intimu osobama optuženima za teška kaznena djela, što narušava njihovu sigurnost i povjerenje u sustav.

Prema podacima organizacija koje izravno pomažu ženama, ovaj slučaj iz Osijeka nije jedini. Institucije redovito zakazuju u pravovremenom reagiranju i sankcioniranju svih oblika nasilja nad ženama. U posljednje vrijeme suočavamo se s alarmantnim brojem slučajeva femicida, kojima su prethodili brojni propusti nadležnih tijela u sprječavanju eskalacije nasilja.

Godinama upozoravamo na to da Hrvatska nema sustavan, strateški pristup prevenciji nasilja nad ženama. Ne postoji nacionalna strategija protiv svih oblika nasilja nad ženama, a zakoni koji postoje se ne provode dosljedno. Institucije, umjesto da štite žrtve, često štite nasilnike. Primjeri su mnogobrojni – silovatelji i dalje rade u bolnicama, nasilje nad ženama se kažnjava novčanim kaznama, a suđenja za femicid i druga teška kaznena djela su zatvorena za javnost, čime se umanjuje ozbiljnost počinjenih zločina.

Na Nacionalni dan borbe protiv nasilja nad ženama, zahtijevale smo hitno zaustavljanje institucionalnog nasilja nad ženama.

Zahtijevale smo ostavke ravnatelja KBC-a Osijek i ministra zdravstva koji dozvolio ovakvo stanje zbog slučaja iz Osijeka te odgovornih u Hrvatskoj liječničkoj komori.

Zatražile smo hitno usvajanje zakonskih izmjena i pravilnika koji bi onemogućili ovakve slučajeve u budućnosti. Izmjene Zakona o zdravstvenoj zaštiti koja bi obvezala ravnatelje zdravstvenih ustanova da privremeno suspendiraju osobu protiv koje se vodi kazneni postupak za određena kaznena djela, uključujući kaznena djela protiv spolne slobode, najteža kaznena djela povezana s rodno uvjetovanim nasiljem i kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta. Tražimo također izmjenu Zakona o liječništvu, uvođenjem odredbe o privremenom oduzimanju odobrenja za samostalni rad liječnicima protiv kojih se vodi kazneni postupak za gore navedena kaznena djela do pravomoćnosti sudske odluke.

Ponovile smo zahtjeve za sustavnim pristupom borbi protiv nasilja nad ženama – usvajanje nacionalne strategije i donošenje zakona protiv svih oblika nasilja nad ženama te njihovu strogu provedbu. Također, zatražile smo transparentnost u sudskim postupcima i javno objavljivanje presuda za nasilje nad ženama, uključujući slučajeve femicida.

Akcija u Zagrebu održana je ispred Ministarstva zdravstva te se sastojala od simboličnog umjetničkog performansa – aktivistkinje su izlile crvenu boju iz spremnika za biološki otpad na madrac s bolničkom plahtom pred ulazom u Ministarstvo uz rečenice kojima osuđuju postupanje institucija u nedavnim slučajevima nasilja nad ženama. U Osijeku je 20. rujna u sklopu akcije održana konferencija kojom je najavljen „Dugi ženski marš“ koji je održan 22. rujna u organizaciji naše članice udruge „Adela“ iz Osijeka. Na dugom ženskom maršu bio je cilj također obići institucije u Osijeku i ukazati na propuste u postupanju u nedavnim slučajevima te istaknuti zahtjeve za sustavnim promjenama.

Pozivi na akcije su dijeljeni putem društvenih mreža, pozivi medijima su upućivani od strane Ženske mreže ali i svaka lokalna organizacija ili inicijativa koja je sudjelovala je slala obavijesti lokalnim medijima i stavljala informacije na svoje društvene mreže.

Gotovo svi gradovi/mjesta imali su svoje najave i posebno praćenje lokalnih akcija od strane nacionalnih i lokalnih medija. Također uz nacionalne i lokalni mediji su imali posebne objave o događanjima u svim gradovima i Zagrebu gdje je održana akcija ispred Ministarstva zdravstva.

Akcije su održane u Belom Manastiru, Pakracu, Trogiru, Glini, Rijeci, Korčuli, Vukovaru, Virovitici, Zagrebu, Križevcima, Osijeku, Korenici, Šibeniku, Karlovcu, Dugoj Resi, Bjelovaru, Splitu. Akcije su organizirale organizacije članice Ženske mreže te druge ženske organizacije i inicijative kako bi izrazile solidarnost sa ženama Osijeka i svim ženama koje trpe nasilje i zahtijevale konkretne mjere od državnih institucija.

Akciju su organizirale:

Ženska mreža Hrvatske:

Adela Osijek

Autonomna ženska kuća Zagreb

Centar za ženske studije

Centar za građansku hrabrost – HRABRE SESTRE

Centar za građanske inicijative Poreč

Centar za žene žrtve rata ROSA

Centar za podršku i razvoj civilnog društva „DELFIN“

Centar za društveno-humanistička istraživanja Zadar

Centar za zdravo odrastanje IDEM i ja Mali Lošinj

DEŠA – Dubrovnik

Domine – organizacija za promicanje ženskih prava

Koordinacija ženskih grupa SEKA
Lezbijska grupa Kontra
Mirovna grupa OAZA
Projekt građanske demokratske inicijative Beli Manastir - P.G.D.I.
Sofija – udruga za zaštitu i promicanje ljudskih prava
SOS Rijeka - centar za nenasilje i ljudska prava
SOS Virovitica
TARA Ličko Petrovo selo
Udruga Brod
Udruga „HERA“ Križevci – za zaštitu i promicanje ljudskih prava
Udruga žena Dalj
Udruga žena Nit, Korenica
Udruga žena Romkinja u Hrvatskoj „Bolja budućnost“
Udruga žena Vukovar
Ženska grupa Donji Lapac
Ženska grupa Split
Ženska pomoć sada – SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja
Ženska udruga Izvor Tenja
Ženska sekcija SSSH

CESI – Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje
Feministički kolektiv K"o žena
Inicijativa TrAŽene
Iris Bjelovar
Kul Pong Klub
Pariter
LORI Rijeka
RODA – roditelji u akciji
Sigurna mjesta
Šibenska udruga mladih Š.U.M. i KU Fotopoetika
Udruga Domino
Udruga Kap Korčula
Zaklada Solidarna
Ženska soba

Javna akcija i kampanja na društvenim mrežama povodom Međunarodnog dana žena „Sigurne na radnom mjestu, slobodne od zlostavljanja!“

Ženska mreža Hrvatske je u suradnji sa CESI - Centrom za edukaciju, savjetovanje i istraživanje i Ženskom sekcijom Saveza samostalnih sindikata Hrvatske te uz podršku drugih ženskih organizacija i inicijativa organizirala online kampanju i javnu akciju „Sigurne na radnom mjestu, slobodne od zlostavljanja!“ u povodu Međunarodnog dana žena, 8. marta 2024. godine.

Radilo se o zagovaračkoj aktivnosti usmjerenoj na podizanje svijesti i usvajanje pozitivnih izmjena vezano za zaštitu žena od zlostavljanja na radnom mjestu, uključujući ratifikaciju Konvencije C190 Međunarodne organizacije rada o zlostavljanju na radnom mjestu.

Kampanja na društvenim mrežama se sastojala od poziva ženama da podijele svoja iskustva i objavljivanja stvarnih primjera uznemiravanja, diskriminacije i nasilja protiv žena na radnom mjestu na stranicama Ženske mreže Hrvatske i drugih ženskih organizacija.

Za vrijeme kampanje žene su slale Ženskoj mreži i drugim organizacijama koje su sudjelovale u kampanji svoja iskustva nasilja i diskriminacije putem društvenih mreža. Dobile smo naročito velik broj primjera kroz naše članice iz sindikalnih grupa te od novinarki.

Javna akcija „Sigurne na radnom mjestu, slobodne od zlostavljanja!“ organizirana je kao performans kojim smo ukazale na različite oblike zlostavljanja na radnom mjestu i iskustva žena.

Akcija je održana na 8. mart 2024. godine na Trgu sv. Marka u Zagrebu ispred Vlade RH i uključivala je čitanje citata – stvarnih primjera seksualnog uznemiravanja i diskriminacije žena na radnom mjestu. Žene su stajale sa transparentima i tiskanim citatima, primjerima seksualnog uznemiravanja i nasilja na radnom mjestu. Nakon što bi jedna od sudionica pročitala na mikrofon citat, sve druge okupljene bi viknule „Dosta!“.

U akciji su sudjelovale žene iz različitih ženskih organizacija i inicijativa, novinarke, političarke. Zajedno smo poručile da je zlostavljanje i uznemiravanje neprihvatljiva društvena praksa koju je potrebno hitno zaustaviti!

Za vrijeme akcije predani su zahtjevi Vladi Republike Hrvatske:

1. da Hrvatska žurno ratificira Konvenciju C190 Međunarodne organizacije rada protiv nasilja i uznemiravanja;
2. ujednačavanje pravnog okvira za zaštitu od uznemiravanja i nasilja u svijetu rada;
3. strože kazne za počinitelje i poslodavce;
4. uvođenje kvalificiranog oblika kaznenog djela zlostavljanja na radu kada je djelo rodno utemeljeno odnosno počinjeno iz mržnje te progona po službenoj dužnosti;
5. izmjenu kaznenog djela spolnog uznemiravanja na način da je dovoljna jedna radnja uznemiravanja za dovršenje djela te da kazneno djelo obuhvati sve počinitelje, a ne samo osobe koje su nadređene žrtvama, odnosno osobe prema kojima se žrtve nalaze u odnosu zavisnosti;
6. propisati obavezu i omogućiti da se postupak zaštite dostojanstva provodi na razini svih poslodavaca, bez obzira koliko radnica_ka zapošljavaju;
7. zakonom propisati minimalne standarde zaštite, postupak i sankcije u postupku zaštite dostojanstva na razini poslodavca, umjesto da se isto normira internim pravilnicima poslodavca;
8. proširiti zaštitu dostojanstva na sve oblike rodno utemeljenog nasilja, zlostavljanja i diskriminacije na radu;
9. imenovati povjerenike_ce za zaštitu dostojanstva uz suglasnost radnika_ca ili njihovih predstavnika_ca;
10. provoditi početne i kontinuirane edukacije za osobe koje provode postupke zaštite dostojanstva na razini poslodavca, kao i za suce_tkinje o rodno utemeljenom nasilju i seksualnom uznemiravanju;
11. propisati i pooštriti sankcije za poslodavce koji krše zakonske odredbe;
12. propisati da se počinitelja privremeno udaljuje s radnog mjesta dok traje postupak zaštite umjesto da se ta mogućnost propisuje za žrtve;
13. produljiti rokove za pokretanje sudskog postupka nakon provedbe postupka zaštite dostojanstva i omogućiti besplatnu pravnu pomoć za žrtve.

Zahtjeve su potpisale ženske organizacije i inicijative:

Ženska mreža Hrvatske:

Adela - udruga za ženska ljudska prava i razvoj demokracije

Autonomna ženska kuća Zagreb

Centar za ženske studije

Centar za građansku hrabrost – HRABRE SESTRE
Centar za građanske inicijative Poreč
Centar za žene žrtve rata ROSA
Centar za podršku i razvoj civilnog društva „DELFIN“
Centar za društveno-humanistička istraživanja Zadar
Centar za zdravo odrastanje IDEM i ja Mali Lošinj
DEŠA – Dubrovnik
Domine – organizacija za promicanje ženskih prava
Koordinacija ženskih grupa SEKA
Lezbijska grupa Kontra
Mirovna grupa OAZA
Nansen dijalog centar Osijek
Projekt građanske demokratske inicijative Beli Manastir - P.G.D.I.
Sigurna mjesta
Sofija – udruga za zaštitu i promicanje ljudskih prava
SOS Rijeka - centar za nenasilje i ljudska prava
SOS Virovitica
TARA Ličko Petrovo selo
Udruga Brod
Udruga „HERA“ Križevci – za zaštitu i promicanje ljudskih prava
Udruga žena Dalj
Udruga žena Nit, Korenica
Udruga žena Romkinja u Hrvatskoj „Bolja budućnost“
Udruga žena Vukovar
Ženska grupa Donji Lapac
Ženska grupa Split
Ženska pomoć sada – SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja
Ženska udruga Izvor Tenja
Ženska sekcija SSSH

CESI – Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje
Iris Bjelovar
RODA – roditelji u akciji
Spasi me
U dobroj vjeri
Udruga Domino
Zaklada Solidarna
Ženska grupa Karlovac „Korak“

Prosvjedna stajanja u znak sjećanja na žrtve Ahmića i „Zločini u ‘Oluji’ su odgovornost svih nas“

15. travnja 2024. na Trgu bana Josipa Jelačića, Centar za žene žrtve rata – ROSA, Zagreb Centar za građansku hrabrost, Zagreb, Udruženje za društvena istraživanja i komunikacije (UDIK), Sarajevo, Documenta – Centar za suočavanje s prošlošću, Zagreb, Regionalna adresa za nenasilno djelovanje (RAND), Zagreb Sense - Centar za tranzicijsku pravdu, Pula, Centar za ženske studije, Zagreb i Ženska mreža Hrvatske organizirale su prosvjedno stajanje u znak sjećanja na žrtve Ahmića.

2. kolovoza 2024. održano je prosvjedno stajanje povodom 29. godišnjice vojno-policijske operacije „Oluja“ pod nazivom „Zločini u Oluji su odgovornost svih nas“ u organizaciji naših članica – Centra za žene žrtve rata ROSA, Centra za građansku hrabrost, Udruženja za društvena istraživanja i komunikacije - UDIK iz Sarajeva, Documente - Centra za suočavanje s prošlošću i

Ženske mreže Hrvatske. Akcijom smo izrazile solidarnost sa svim žrtvama rata i sa svim žrtvama zločina počinjenih u naše ime te zahtijevale procesuiranje počinitelja ratnih zločina.

Prosvjedna akcija „Ne gazite ženska prava“

18. svibnja 2024. Ženska mreža Hrvatske organizirala je prosvjednu akciju protiv „Hoda za život“ – javnog okupljanja usmjerenog na ukidanje prava žena na pobačaj, pod nazivom „Ne gazite ženska prava“. Cilj prosvjedne akcije je bio ukazati na protuustavnost zahtjeva „Hoda za život“ koji poziva na rušenje ustavne vrednote ravnopravnosti spolova i ukidanje prava žena da slobodno odlučuju o svojim tijelima i životima. Aktivistkinje su pokušale razviti transparent te je dio njih sjeo na pločnik na Ilici nasuprot „Hoda za život“. Žene su bile onemogućene u svom prosvjedu i slobodnom izražavanju mišljenja od strane policije (policija ih je spriječila da razviju transparent i u potpunosti okružila tako da su bili okrenuti prema ženama kao da su one prijetnja). Policija im je ograničila slobodu kretanja i nije ih htjela pustiti ni nakon što su prosvjednici Hoda za život otišli s lokacije gdje su se nalazile aktivistkinje. Kada su same krenule uz pitanja policiji zašto im ograničavaju slobodu kretanja bez osnove te se uputile prema Zrinjercu kako bi ponovo u znak neslaganja s porukama Hoda za život razvile transparent na drugoj strani ulice, policija ih je prvo pokušala spriječiti u kretanju te ih je ponovo okružila i u potpunosti im ograničila slobodu kretanja, kao i vidljivost i mogućnost komunikacije s javnosti. Kada je jednoj od sudionica pozlilo bila je izložena diskriminativnom postupanju medicinskog tehničara u kolima hitne pomoći. Vezano za cijeli događaj aktivistkinje su dale izjave medijima.

Reakcija na diskriminaciju žena na HRT-u

U siječnju 2024. godine Ženska mreža Hrvatske reagirala je na diskriminativnu praksu javne televizije. 3. siječnja 2024. godine objavile smo izjavu za javnost u kojoj informiramo javnost o upozorenju i preporukama koje je izdala Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova HRT-u temeljem pritužbe koju joj je uputila Ženska mreža Hrvatske zajedno sa drugim ženskim organizacijama, a vezano za diskriminativnu praksu HRT-a. Programska politika HRT-a, ne samo da ne uključuje promoviranje načela ravnopravnosti spolova, što predstavlja zakonsku obvezu, već kontinuirano izostavlja žene iz sudjelovanja u informativnim emisijama o važnim temama za društvo, vršeći diskriminaciju na temelju spola. U emisiji Otvoreno: „Što je obilježilo 2023. godinu“, od 28.12.2023. nije sudjelovala niti jedna gošća. Ženska mreža Hrvatske sa drugim ženskim organizacijama i inicijativama objavila je izjavu za javnost 30. prosinca 2023. godine te uputila dopise Pravobraniteljici za ravnopravnost spolova, Programskom vijeću HRT-a i Agenciji za elektroničke medije. Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova izdala je upozorenje i preporuke HRT-u temeljem pritužbe organizacija za prava žena zbog diskriminacije žena isključivanjem iz sudjelovanja u informativnim emisijama u kojima se razgovara o važnim temama od javnog i društvenog interesa. Povod za pritužbu bila je emisija "Otvoreno" emitirana 28. prosinca 2023. u kojoj su događaje protekle 2023. godine komentirali isključivo muškarci. Osobito zbrinjavajućom Pravobraniteljica smatra činjenicu da se ne radi o izoliranom slučaju, već praksi javne televizije da u informativnim emisijama u kojima se raspravlja o važnim društvenim/političkim i drugim temama od javnog interesa često nema niti jedne sudionice/sugovornice, iz razloga što netko u redakciji, posve proizvoljno, procijeni da nema odgovarajućih kompetentnih stručnjakinja koje bi pozvao/la u emisiju, što niti odgovara istini niti pomaže da se dokinu stereotipi po kojima žene nemaju/ne bi trebale imati odgovarajuća znanja o gospodarstvu, politici, geopolitici, umjetnoj inteligenciji i slično.

Biserki Momčinović dodijeljena nagrada The Susan Treadwell Memorial Award

Biserki Momčinović, dodijeljena je nagrada The Susan Treadwell Memorial Award 2024. godine. Biserka Momčinović je jedna od 16 feminističkih aktivistkinja iz različitih europskih država koje su primile nagradu. Nagrada je dodijeljena aktivistkinjama koje podržavaju žene na svim područjima

borbe za ženska prava u Europi. Nagradu je dodijelio Mediteranski ženski fond u suradnji s Institutom Otvoreno društvo.